

DIDACTICA
SLOVENICA
pedagoška obzorja

2021 letnik 36

2

DIDACTICA SLOVENICA – PEDAGOŠKA OBZORJA
ZNANSTVENA REVILJA ZA DIDAKTIKO

Izdajatelj *Published by*

- Pedagoška obzorja d.o.o.
- Univerza v Novem mestu

Glavni in odgovorni urednik *Editor-in-chief*

- Dr. Marjan Blažič

Uredniški odbor *Editorial board*

- Dr. José Manuel Bautista Vallejo, Huelva, Španija
- Dr. Marija Javornik Krečič, Maribor, Slovenija
- Dr. Gabriela Kelemen, Arad, Romunija
- Dr. Ljupčo Kevereski, Bitola, Makedonija
- Dr. Nikola Mijanović, Nikšić, Črna gora
- Dr. Jasmina Starc, Novo mesto, Slovenija
- Dr. Lazar Stošič, Beograd, Srbija
- Dr. Boško Vlahović, Beograd, Srbija
- Dr. Janez Vogrinc, Ljubljana, Slovenija

Lektor *Proofread by*

- Meta Kmetič

Prevodi *Translated by*

- Ensitra, Brigita Vogrinc s.p.

Naslov uredništva in uprave *Editorial office and administration*

- Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, SI-8000 Novo mesto, Slovenija, EU

Spletna stran revije *Website of the journal*

- <http://www.pedagoska-obzorja.si/revija>

Elektronski naslov *E-mail*

- info@pedagoska-obzorja.si

Revija Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja je indeksirana in vključena v

Journal Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja is indexed and included in

- Elsevier Bibliographic Databases (SCOPUS)
- International Bibliography of Periodical Literature / Internationale Bibliographie geistes- und sozialwissenschaftlicher Zeitschriftenliteratur (IBZ)
- Internationale Bibliographie der Rezensionen geistes- und sozialwissenschaftlicher Literatur (IBR)
- Co-operative Online Bibliographic System and Services (COBISS)

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

The publication of the journal is co-financed by the Public research agency of the Republic of Slovenia.

Naklada *Circulation*

- 300

Tisk *Printed by*

- Tiskarna Cicero, Begunje, d.o.o.

*Dr. Marija Javornik Krečič,
dr. Milena Ivanuš Grmek*

**109 Pojmovanje učenja pri študentih – bodočih
pedagoških delavcih v treh državah**
The Concept of Learning among Students – Future
Education Professionals – in Three Countries

*Dr. Robert Potočnik,
dr. Iztok Devetak*

**128 Razumevanja pojmov o materialih umetniških
slik pri prihodnjih učiteljih**
Pre-Service Teachers' Conceptions about Materials
of Fine Art Paintings

Poučevanje likovne umetnosti na daljavo

Prejeto 09.03.2021 / Sprejeto 10.05.2021

Znanstveni članek

UDK 37.018.43:7

KLJUČNE BESEDE: likovna umetnost, poučevanje na daljavo, načrtovanje likovnih nalog, likovno delo učencev, vrednotenje in ocenjevanje

POVZETEK – V šolskem letu 2020/21 je pouk v razredih, kjer likovno umetnost poučujejo likovni pedagogi, skoraj štiri mesece potekal na daljavo. V raziskavi nas je zanimalo, na katere načine so učitelji učencem posredovali likovno nalogo, kakšno je bilo načrtovanje likovnih nalog, kako je potekalo praktično likovno izražanje učencev in kako je bilo izvedeno vrednotenje in ocenjevanje. Rezultate ankete, ki jo je izpolnilo 119 učiteljev, smo obdelali na ravni deskriptivne statistike, izračunali smo tudi Spearmanov koeficient korelacije. Rezultati kažejo na to, da je poučevanje potekalo asinhrono (podajanja pisnih navodil, posnetki demonstracij) in sinhrono (predvsem v obliki videokonference v uvodnem delu učne ure). Iz rezultatov lahko sklepamo na dva večja problema poučevanja likovne umetnosti na daljavo, in sicer odsotnost individualnega svetovanja v fazi praktičnega likovnega izražanja in odsotnost skupinskega vrednotenja. Slednje so nadomestile kratke pisne povratne informacije o posameznem izdelku.

Received 09.03.2021 / Accepted 10.05.2021

Scientific paper

UDC 37.018.43:7

KEYWORDS: fine art, distance learning, planning art assignment, pupils' artwork, evaluation and assessment

ABSTRACT – In the school year 2020/21, fine arts classes taught by specialised art teachers were conducted in the form of distance learning for almost four months. In the study I wanted to know how teachers gave pupils an art assignment; how the art tasks were designed; how the pupils' creative work took place, and how the evaluation and assessment were carried out. The results of a survey, which was completed by 119 teachers, were processed at the level of descriptive statistics, and I also calculated the Spearman correlation coefficient. The results show that teaching took place asynchronously (giving written instructions, recordings of demonstrations) and synchronously (mainly in the form of videoconferencing in the introductory part of the lesson). The results indicated two major problems of distance art learning: the absence of individual counselling and group evaluation. The latter was replaced by brief written feedback on each art assignment.

1 Uvod

Izobraževanje na področju likovne umetnosti v osnovni šoli ima ob svoji primarni vlogi uresničevanja ciljev učnega načrta za likovno umetnost številne značilnosti, ki pomembno vplivajo na učence. Izobraževanje na področju umetnosti lahko pomembno vpliva na: razvoj ustvarjalnosti in ustvarjalnega mišljenja, splošno kakovost izobraževanja, razvijanje podjetniških veščin, sposobnost soočanja različnih stališč, zmožnost izražanja lastnih zamisli, razvijanje občutka odgovornosti in povezanosti s skupnostjo, ustvarjalno reševanje konfliktov in na boljše počutje in čustveno ravnovesje (Roeger in Kim, 2013). Prav tako lahko otrokom "izvajanje umetnostnih dejavnosti pomaga lažje obvladovati trenutne situacije" v bolnišničnih vrtcih (Kosmač Zalašček, 2019, str. 94). Raziskava na področju lutkovnih dejavnosti in vpliva na socialno vedenje predšolskih otrok je pokazala, da se je po trimesečnem izvajanju lutkovnih dejavnosti po ocenah vzgojiteljev izboljšalo prosocialno vedenje pri vseh otrocih" (Korošec in Batič Zorec, 2021, str. 19). Pomen umetnosti v izobraževanju, kamor sodi poučevanje likovne

Latent Dimensions of Folklore Activity in Schools for Students with Special Needs

Prejeto 10.03.2021 / Sprejeto 10.05.2021

Znanstveni članek

UDK 373.3:376:398

KLJUČNE BESEDE: folklorna dejavnost, otroci s posebnimi potrebami, specialna pedagogika, stališča strokovnih delavcev, osnovnošolsko izobraževanje

POVZETEK – Prispevek predstavlja raziskavo na reprezentativnem vzorcu vseh 28 slovenskih osnovnih šol za otroke s posebnimi potrebami, v kateri je sodelovalo 240 strokovnjakov. Cilj našega raziskovanja je bil proučiti kompleksen sistem spremenljivk, povezanih s folklorno dejavnostjo v slovenskih šolah s posebnim in prilagojenim programom vzgoje in izobraževanja, ter odkriti glavne dimenzije. Strokovni delavci so izrazili svoje strinjanje s 34 izjavami, povezanimi s folklorno dejavnostjo, na 5-stopenjski Likertovi lestvici. Zanesljivost vprašalnika je ustrezno visoka (Cronbach koeficient $\alpha = 0,834$). Izvedena je bila eksploratorna faktorjska analiza. Pojasnjene je 63,5% variance, ekstrahiranih je bilo devet faktorjev: možnost inkluzije; pogostost inkluzije; šolske razmere; prednosti; učni načrt; skupinsko delo, dodatno izobraževanje in odnos do folklore; interesi učencev; učne oblike; kompetence. Ocenjujemo, da je struktura faktorjev smiselna in da jo je mogoče dobro interpretirati. Naša raziskava potrjuje pomembnost vključevanja folklorne v izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ter predstavlja osnovo za nadaljnje raziskovanje folklorne dejavnosti v različnih izobraževalnih programih.

Received 10.03.2021 / Accepted 10.05.2021

Scientific paper

UDC 373.3:376:398

KEYWORDS: folklore activity, students with special needs, special education, views of professional staff, factor analysis

ABSTRACT – The article presents research on a representative sample of all 28 Slovenian schools for students with special needs, in which 240 professionals participated. Our aim was to explore the complex system of variables/items related to folklore activity in Slovenian schools with special and adapted programmes, and to discover the main dimensions. Professionals expressed their level of agreement with 34 statements related to folklore activity using a 5-point Likert scale. The reliability of the questionnaire is correspondingly high, as the value of the Cronbach's coefficient $\alpha = 0.834$. We conducted an exploratory factor analysis. It explained about 63.5% of the variance and nine factors were extracted: possibility of inclusion; frequency of inclusion; school conditions; improvements; curriculum; group work, additional education and attitude towards folklore; students' interest; forms of learning; competencies. We assume that the factor structure essentially makes sense and is readily interpretable. Our research confirms the importance of folklore inclusion in education of students with special needs and presents a basic starting point for further research of folklore activities in different educational programmes.

1 Introduction

In this article we present the results of the research in which we analysed folklore, music, and dance activities in Slovenian special education primary schools. The concept of school as an educational institution that is the most commonly interpreted in school organisation theories is a school that has its own social, educational, and inclusive identity (Buljubašič-Kuzmanović and Španja, 2019). Much research has already been done regarding music, but there is a lack of studies that involve music and folklore activities in special education settings. This is quite surprising, given that music can be an

O avtoetnografiji in njeni vlogi na pedagoškem področju

Prejeto 29.01.2020 / Sprejeto 10.05.2021

Znanstveni članek

UDK 37:39

KLJUČNE BESEDE: avtoetnografija, etnografija, avtobiografija, vzgoja in izobraževanje, refleksija

POVZETEK – Na področju vzgoje in izobraževanja je etnografska raziskava le redko uporabljena. Pri nas je posledično toliko manj poznana avtoetnografska raziskava oziroma avtoetnografija. V delih s področja vzgoje in izobraževanja je praktično ni zaslediti. V prispevku je zato avtoetnografija uvodoma podrobneje opisana, prikazan je njen pomen in doprinos v raziskovanju. Dodatno sta predstavljeni dve temeljni obliki avtoetnografije in njuna pogostost rabe, to sta analitična in evokativna avtoetnografija. Glede na prikazane značilnosti avtoetnografije se prispevek zaključuje z njeno uporabo na področju vzgoje in izobraževanja. Njena uporaba se kaže kot posebej primerna za raziskovalce in izvajalce, ki se soočajo z odnosi oseb v multikulturnem okolju. V kontekstu poučevanja prinaša lažje razumevanje, kako določeni položaj in vedenje posameznega učitelja lahko vpliva na učni proces. Z njeno uporabo se lahko izboljša poučevanje učitelja raziskovalca, odnos med učiteljem in učenci ter ne nazadnje tudi odnos med učitelji in starši otrok.

Received 29.01.2020 / Accepted 10.05.2021

Scientific paper

UDC 37:39

KEYWORDS: autoethnography, ethnography, autobiography, education, reflection

ABSTRACT – In the field of education, ethnographic research is not commonly applied. As a result, autoethnographic research or autoethnography is less known or even rare in Slovenia. In general, it cannot be found in works within the field of education. Hence, the article provides an in-depth description of autoethnography and of its importance in research papers. Additionally, two basic forms of autoethnography (analytical and evocative) and their frequency of use are presented. According to the described characteristics of autoethnography, the article concludes with its use in the field of education, proving that it is particularly suitable for researchers and practitioners studying people's relationships in multicultural environments. In the context of teaching, it enables a clearer understanding of the effect of certain elements of the teacher's behaviour on the learning process. Using it can improve the research skills of teachers, the relationship between teachers and students, and, lastly, the relationship between teachers and parents.

1 Uvod

Avtoetnografijo v Sloveniji le redko zasledimo, v tujini pa se kaže kot vse pomembnejša. Na to očitno kaže kongres kvalitativne raziskave, ki ga gosti ugledni profesor Norman Denzin. Na omenjeni konferenci je bilo na primer leta 2016 predvidenih več kot sto predstavitev avtoetnografij (Adams, Ellis in Holman Jones, 2017). Avtoetnografijo v posameznih tujih prispevkih zasledimo tudi na področju vzgoje in izobraževanja (Starr, 2010; Steiner, 2018; Trahar, 2013). Izbrani prispevki nakazujejo na to, da njena pomembnost temelji na refleksivnosti, ki spodbudi učitelja k spremembam v načinih poučevanja in posledično tudi k spremembam v delovanju posamezne vzgojno-izobraževalne institucije. In kakor navaja Banks (2001), učitelji morajo postati refleksivni učitelji, da so lahko učinkoviti v okolju večplastne in zapletene raznolikosti. Zato je,

Motivation for Foreign Language Communication

Received 17.04.2021 / Accepted 10.05.2021

Scientific paper

UDK 81'243+159.947.5

KLJUČNE BESEDE: vrste motivacije, komunikacija pri pouku tujega jezika

POVZETEK – V članku poročamo o raziskavi, s katero smo ugotavljali razmerje med vrstami motivacije in pripravljenostjo na komunikacijo v tujem jeziku. Pri tem smo uporabili metodo sistematičnega neeksperimentalnega opazovanja. Uporabili smo naslednje instrumente: Language Learning Orientations Scale – Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation and Amotivation Subscales (Noels idr., 2000) – Cronbachov alfa koeficient (0.915) in vprašalnik pripravljenosti na komunikacijo v tujem jeziku Willingness to Communicate (McCroskey, 1992) – Cronbachov alfa koeficient (0.735). Teoretično podlago našega proučevanja predstavlja teorija samodeterminacije (Deci in Ryan, 2000). Ugotavljamo, da so študentje različno motivirani. Razlike se manifestirajo v ravni motivacije in v orientaciji te motivacije, ki spodbuja k aktivnosti. Potrдили smo tudi predpostavko, da motivacija ni unitarni fenomen, saj smo identificirali številne vidike ekstrinzične in intrinzične motivacije.

Prejeto 17.04.2021 / Sprejeto 10.05.2021

Znanstveni članek

UDC 81'243+159.947.5

KEYWORDS: types of self-regulated motivation, communication in foreign language teaching

ABSTRACT – The aim of the study is to determine the patterns of relationships between types of motivation and willingness to communicate in a foreign language using systematic non-experimental observation. The types of motivation were examined by Language Learning Orientations Scale – Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation and Amotivation Subscales (Noels et al., 2000). Its reliability was verified with the Cronbach's alpha coefficient (0.915). Willingness to communicate was examined by McCroskey's scale (1992) and Cronbach's alpha coefficient was 0.735. The theoretical basis of the paper is the Self-Determination Theory (Deci and Ryan, 2000). Different types of motivation were noticed in the willingness to engage in the activity. The findings confirm the opinion that motivation is not a uniform phenomenon, since all subtypes of extrinsic and intrinsic motivation were identified.

1 Introduction

The theoretical background of the paper is the Self-Determination Theory (SDT) based on the claim that individuals spontaneously develop their predispositions, i.e. intrinsic motivation and internalization, when fundamental psychological needs are met as a function of interpersonal dynamics and social settings (Deci and Ryan, 2000). Additionally, the willingness to communicate (WTC) in a language for specific purposes (LSP) is defined as a willing decision to start communication in a certain situation with a specific person at a specific moment (MacIntire et al. 1998).

Opinions outlined in the *Cognitive Evaluation Theory* (CET), proposed by Deci and Ryan (1985), are also important for language learning with the goal of specifying the factors in the social context that affect intrinsic motivation. CET, which is considered a sub-theory of Self-Determination Theory, claims that interpersonal events and structures (e.g. rewards, communication, feedback), which lead to a sense of competence,

Inovativnost in podjetnost na osnovni šoli – pot za dosego vrha “Bloomove piramide”

Prejeto 20.01.2021 / Sprejeto 10.05.2021

Znanstveni članek

UDK 373.3:001.895

KLJUČNE BESEDE: ustvarjalnost, inovativnost, podjetnost, inovacijska kultura in klima, fizično učno okolje, inovacijske osebnostne lastnosti, invencijsko-inovacijski proces, inovativno poučevanje

POVZETEK – V prispevku je predstavljen celovit model razvoja ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti v osnovni šoli, ki je nastal na podlagi empirične raziskave. Tema je v šolskem prostoru potrebna, saj je v praksi malo znanj s tega področja. Rezultati raziskave so pokazali, da aktivnosti na izbrani šoli izkazujejo celovit pristop. Fizični prostor podpira ustvarjalni učni proces. Ravnanja izkazujejo inovacijsko kulturo in klimo. Najpomembnejši inovacijski osebnostni lastnosti sta po mnenju učiteljev pogum in samozavest za izpeljavo invencijsko-inovacijskega procesa in podporo učencem pri pridobivanju inovacijskih kompetenc. V okviru inovativnega poučevanja učitelji razvijajo ustvarjalno in kritično mišljenje, uporabljajo sodobno tehnologijo, razvijajo vidik samoregulative prakse ter organizirajo timsko interdisciplinarno delo za ustvarjalno reševanje kompleksnih problemov. V zaključku prispevka so predstavljene smernice za praktično delo v šoli, ki imajo ključen poudarek na vlogi vodstva šole in učiteljev za celovit pristop k razvoju ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti v šoli. Ugotavljamo, da s predstavljenim modelom razvijamo vse, zlasti pa najvišje ravni Bloomove taksonomije in s tem učence pripravljamo na izzive, ki jih čakajo v življenju.

Received 20.01.2021 / Accepted 10.05.2021

Scientific paper

UDC 373.3:001.895

KEYWORDS: development of creativity, innovation, entrepreneurship, innovation culture and climate, physical learning environment, innovative personality traits, invention-innovation process, innovative teaching

ABSTRACT – In the article, a complete model of elementary school creativity, innovativeness and entrepreneurship development is presented, based on an empirical study. The topic is relevant to educators, as there is little know-how on the matter. Study results have shown that activities at the observed school represent a complete approach. The physical space supports a creative educational process. Actions express an innovative culture and climate. According to the educators, the two most important innovative personality traits are bravery and the confidence to carry out the invention-innovation process and to support students to obtain innovative skills. In the scope of innovative education, teachers develop creative and critical thinking, use modern technology, develop the aspect of self-regulatory practise, and organise interdisciplinary teamwork to creatively solve complex problems. In the conclusion, guidelines for practical work in schools are presented. These put a key emphasis on the role of the school's leadership and teachers in a complete approach to the development of creativity, innovativeness and entrepreneurship in schools. We have established that with the presented model we develop all the levels of Bloom's taxonomy, especially the highest ones, and thus prepare the students for life's challenges.

1 Uvod

V prispevku predstavljamo celovit pristop k razvoju ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti v osnovni šoli. Ustvarjalnost je ena najbolj iskanih lastnosti v družbi in omogoča premagovanje različnih izzivov v življenju. Kim Kyung (2011, str. 285–295) je raziskovala inteligentnost in ustvarjalnost na populaciji 272.599 oseb, od vrca do odraslosti, med letoma 1974 in 2008. Ugotovila je, da se inteligentnost skozi daljši čas povečuje,

Socialna prepoznavnost oseb z okvaro vida

Prejeto 09.04.2021 / Sprejeto 10.06.2021

Znanstveni članek

UDK 376:331.5-056.262

KLJUČNE BESEDE: slepota in slabovidnost, izobraževanje, trg dela, zakonodaja, predsodki in stereotipi
POVZETEK – Razpravljanje o fenomenu slepote in slabovidnosti bo nemara v družbah vselej aktualno tako v družboslovnih kot naravoslovnih znanostih. Zahodne družbe se že vrsto let soočamo s trendom staranja prebivalstva, hkrati pa se podaljšuje tudi življenjska doba v državah v razvoju. Problematika slepih in slabovidnih se v Republiki Sloveniji pojavlja tako pri dostopnosti do določenih pripomočkov kot tudi na ravni izobraževanja ter pri ustrezni prilagojenosti javnih površin in ustanov. Najbolj pereč problem za slepe in slabovidne ostajajo zaposlitvene možnosti oziroma otežkočen vstop na trg dela. Stanje v zaposlovanju se je v postsocialističnih državah s tranzicijo iz socializma v kapitalizem opazno poslabšalo, kajti v socializmu so bile zaposlitvene možnosti slepih in slabovidnih bolje regulirane. Hkrati so temelji družbenega izključevanja v pomilovalnem in podcenjujočem odnosu do slepih in slabovidnih oseb. V povezavi s tem se v 21. stoletju zaradi okulocentrizma in pojmovanja "ideološkega modela človeka" o slepoti in slabovidnosti še vedno pojavljajo različni predsodki in stereotipi.

Received 09.04.2021 / Accepted 10.06.2021

Scientific paper

UDC 376:331.5-056.262

KEYWORDS: blindness and visual impairment, education, labor market, legislation, prejudices, stereotypes

ABSTRACT – Discussion around the issues of blindness and visual impairment will always be present in society. Western societies have been facing the trend towards an aging population for many years; nevertheless, life expectancy is simultaneously on the rise. The article highlights the problems confronted by blind and visually impaired people in Slovenia. The results of our research show a lack of accessibility to some devices, as well as the issue of education and inappropriate adaptation of public spaces and institutions, while the most pressing problem remains employment opportunities. The situation connected to employment has markedly deteriorated in post-socialist countries with the transition from socialism to capitalism. At the same time, the foundations of social exclusion lie in a pitying and deprecating attitude towards the blind and visually impaired. In connection to this, various prejudices and stereotypes still occur in the 21st century, owing to oculocentrism and the concept of the "ideological model of man".

1 Uvod

Slepi in slabovidni prihajajo iz najrazličnejših socialnih okolij. Mnogi med njimi so starejši, spet drugi še rosno mladi, lahko so športniki, otroci, starši ali kot navajajo Koprivnikar, Češarek in Šilc (2017), izjemni šahisti, prvovrstni glasbeniki, odlični znanstveniki, pa tudi uspešni računalniški programerji, socialni delavci, fizioterapevti ali kaj drugega. In navkljub okvari vida premorejo številne sposobnosti, ob ustrezni pomoči lahko izrazijo svoj človeški potencial (Stevens, 2003) ter s svojo uspešnostjo, samostojnostjo in poklicno potjo pripomorejo k vsaki družbi oziroma kulturi (Žolgar in Kermauner, 2018, str. 21).

V Republiki Sloveniji (RS) je odstotek slepih in slabovidnih po Wrabrovih (2010) ocenah sicer docela primerljiv s preostalimi zahodnimi družbami (Mihelič, 2010), vendar uradne evidence o dejanskem številu oseb z okvaro vida nimamo (Koprivnikar in Schmidt, 2014; Viskilab, 2014, str. 35). Okvirno evidenco sicer vodijo na Zvezi društev

Zdravstvena pismenost med slovenskimi srednješolci

Prejeto 12.04.2021 / Sprejeto 10.06.2021

Znanstveni članek

UDK 614.2:373.5.011.2

KLJUČNE BESEDE: pismenost, zdravstvena pismenost, srednja šola, opismenjevanje, predmetnik

POVZETEK – Zdravstvena pismenost postaja sestavni del funkcionalne pismenosti in merilo razvitosti človeškega kapitala v določeni državi. Zdravstveno opismenjevanje dijakov je še posebej pomembno, saj so izpostavljeni velikemu zdravstvenemu tveganju. Ker so bile obstoječe raziskave zdravstvene pismenosti izvedene predvsem v ZDA in zahodni Evropi, obstaja raziskovalna vrzel na področju celovitega proučevanja zdravstvene pismenosti v srednjeevropskih in vzhodnoevropskih državah z drugačnim izobraževalnim in zdravstvenim sistemom. Zato je bil cilj raziskave s kvantitativno deskriptivno metodo ugotoviti raven zdravstvene pismenosti slovenskih srednješolcev. Anketni vprašalnik, s katerim smo merili raven osnovne, numerične, kritične in duševne zdravstvene pismenosti, je v celoti izpolnilo 249 srednješolcev iz Slovenije, razdeljenih v dve skupini, in sicer na skupino srednješolcev, ki obiskujejo program zdravstvene nege, in ostale. Rezultati so pokazali, da imajo dijaki zdravstvene nege statistično značilno višjo raven osnovne in duševne zdravstvene pismenosti kot vrstniki, ne pa tudi višje numerične in kritične zdravstvene pismenosti. Oba vidika zdravstvene pismenosti bi bilo treba načrtno dodatno razvijati, obenem pa uvesti vsaj osnovne vidike zdravstvene pismenosti v vse srednješolske predmetnike.

Received 12.04.2021 / Accepted 10.06.2021

Scientific paper

UDC 614.2:373.5.011.2

KEYWORDS: literacy, health literacy, secondary school, syllabus, school curricula

ABSTRACT – Health literacy has become an integral part of functional literacy and a measure of human capital development in a particular country. Health literacy among secondary school students is particularly important because they are at high risk for health problems. Because the existing studies on health literacy have been conducted primarily in the United States and Western Europe, there is a research gap in the field of comprehensive studies of health literacy in Central and Eastern European countries. Therefore, the aim of this study was to determine the level of health literacy of Slovenian secondary school students using a quantitative, descriptive method. The questionnaire measuring the level of basic, numerical, critical and mental health literacy was completed by 249 Slovenian secondary school students, who were divided into two groups, namely of students attending the nursing programme and others. The results showed that nursing students have statistically significantly higher levels of basic and mental health literacy than their peers, but not of numerical and critical health literacy. Both aspects of health literacy should be systematically developed, and at least the basic aspects of health literacy should be introduced in all secondary school curricula.

1 Uvod

Med strokovnjaki in praktiki na področju pismenosti vlada soglasje, da je (funkcionalna) pismenost ključno merilo razvitosti človeškega kapitala v določeni državi, regiji in širše (Stanković in Blažič, 2017, str. 46). Vrste in kriteriji pismenosti se razlikujejo od družbe do družbe, a med osnovno znanje in večšine pismenosti spada branje, razumevanje ter tvorjenje informacij. Med nove oblike pismenosti spada zdravstvena pismenost (Rudd, 2017). Svetovna zdravstvena organizacija v Šanghajski deklaraciji promocije zdravja (Agenda 2030) zdravstveno pismenost definira kot kritično determinanto zdrav-

Pojmovanje učenja pri študentih – bodočih pedagoških delavcih v treh državah

Prejeto 24.03.2021 / Sprejeto 10.06.2021

Znanstveni članek

UDK 159.953.5:37-057.875

KLJUČNE BESEDE: študenti, pojmovanja učenja, samorefleksija učenja, aktivno učenje

POVZETEK – V prispevku predstavljamo rezultate empirične raziskave na vzorcu 487 študentov – bodočih pedagoških delavcev v treh državah: Sloveniji, Srbiji in na Hrvaškem. S pregledno kavzalno-neeksperimentalno raziskavo, v kateri smo ob kontroliranju države preverjali tudi vlogo študijskega programa, smo analizirali 5 dimenzij procesno orientiranega pojmovanja učenja (notranja regulacija učenja, znanje kot aktivni konstrukt, skupinsko in sodelovalno učenje, dinamični pogled na sposobnosti, toleranca do negotovosti) ter samorefleksijo sprememb lastnega učenja študentov. Osredotočili smo se na preverjanje tistih pojmovanj, na osnovi katerih lahko predpostavljamo, da učitelji nato pri svojih ravnanjih vzpodbujajo aktivnost učencev in njihovo samostojnost v učnem procesu. Ugotovili smo, da študentje vse dimenzije procesno orientiranega pojmovanja učenja dokaj homogeno in visoko ocenjujejo, nekatere potrjene statistično značilne razlike glede na vlogo države in študijskega programa pa nimajo velikega učinka.

Received 24.03.2021 / Accepted 10.06.2021

Scientific paper

UDC 159.953.5:37-057.875

KEYWORDS: students, concepts of learning, self-reflection on learning, active learning

ABSTRACT – The article presents the results of an empirical study encompassing 487 students – future education professionals – in the following three countries: Slovenia, Serbia and Croatia. This causal, nonexperimental study aimed to assess the country and role of the study program, analyzing five dimensions of process-oriented learning (internal regulation of learning; knowledge as an active construct; group and participatory learning; dynamic perspective on abilities; and tolerance of uncertainty), as well as self-reflection on changes to students' own learning. The focus was on the examination of concepts, based on which it can be assumed that teachers encourage student activity and their independent learning. We found that the students exhibited a relatively homogenous and highly favorable view of all dimensions of process-oriented learning, while statistically significant differences emerged in the case of some who rated the role of the country and their study program as unimportant.

1 Uvod

V prispevku so osrednji predmet obravnave pojmovanja študentov – bodočih pedagoških delavcev. Čeprav so pojmovanja vsebinsko zelo pestro in kompleksno področje, njihovo raziskovanje pa je potekalo oziroma poteka na različnih ravneh (Valenčič Zuljan, 2002), se bomo v teoretičnem delu v nadaljevanju prispevka osredotočili na predstavitev značilnosti pouka, ki pri učencih (študentih) spodbujajo miselno aktivnost in samostojnost. Pri tem izhajamo iz razumevanja pojmovanj kot osebnega, implicitnega konstrukta, ki se oblikuje v posameznikovi osebni zgodovini kot nekakšna usedlina vseh njegovih izkušenj, doživetij, spoznanj ter deluje kot kompas v njegovem življenju, kar se kaže v kvalitativno različnih načinih razumevanja, interpretiranja in delovanja, in iz kognitivno-konstruktivističnega modela pouka (Kozel, Cotič in Žakelj, 2020). Glede na povezanost učiteljevih pojmovanj (gl. npr. Clark in Petersen, 1986; Kagan, 1992;

Pre-Service Teachers' Conceptions about Materials of Fine Art Paintings

Prejeto 29.01.2021 / Sprejeto 10.05.2021

Znanstveni članek

UDK 73/76:37.011.3-051

KLJUČNE BESEDE: pouk likovne dejavnosti, likovni materiali, naravoslovje, znanje bodočih učiteljev

POVZETEK – Cilj raziskave je identificirati napačna razumevanja o materialih (na primerih izbranih umetniških slik), ki lahko vplivajo na prihodnje učitelje razrednega pouka in likovne pedagoge pri vključevanju omenjenih vsebin v lastno pedagoško dejavnost. Znanje o določenih slikarskih materialih lahko prihodnjim učiteljem osvetli možnosti in omejitve v okvirih prepoznavanja slikarskih tehnik, njihove uporabe, uvajanja interdisciplinarnega pedagoškega pristopa ter osveščanja učencev o skrbi za kulturno dediščino pri pouku likovne dejavnosti v osnovni šoli. V raziskavi je sodelovalo 93 študentov Pedagoške fakultete v Ljubljani. Podatki so pridobljeni s pomočjo štiristopenjskega testa prepoznavanja likovnih materialov. Rezultati so pokazali, da je raven razumevanja posebnosti likovnih materialov med študenti nizka, še posebej pri manj poznanih vrstah umetniških slik. Večji poudarek je potrebno nameniti razumevanju uporabe likovnih materialov z vidika njihovih možnosti, omejitev ter interdisciplinarnega pristopa v skladu s sodobnimi smernicami učnega načrta pouka likovne dejavnosti in naravoslovja.

Received 29.01.2021 / Accepted 10.05.2021

Scientific paper

UDC 73/76:37.011.3-051

KEYWORDS: fine art education, fine art materials, student teachers' knowledge, science education

ABSTRACT – The aims of this study are to identify the misconceptions regarding fine art materials (from selected fine art paintings) that can influence the primary school and art student teachers' integration of this content into their teaching. The knowledge about fine art materials can help student teachers to become aware of the possibilities and limitations of a specific fine art material, and can be used to define the techniques, application and interdisciplinary context, and to raise awareness about the proper care of cultural heritage (heritage preservation education) in fine art classes. Altogether, 93 students from the Faculty of Education, University of Ljubljana, participated in the research. The data were collected using a four-tier multiple-choice fine art material achievement test. The results revealed that the level of understanding among student teachers was low, especially when lesser-known forms of fine art paintings were considered. It can be concluded that more emphasis should be placed on developing the understanding of fine art materials regarding their possibilities, limitations and interdisciplinary use according to contemporary art and science curriculum guidelines.

1 Introduction

Before students enter lower secondary school, they can be introduced to art and science topics during primary school education. Artworks could be a suitable tool for achieving a stimulating conversation among students when learning science topics, for example: finding the hidden chemistry in Egyptian artefacts (Giménez, 2015), exploring different material components of artefacts in museum collections (Brown, 2014), or frescos found in Pompeii that contain mercury in the vermilion pigments (Gaquere-Parker, 2012). For that reason, primary school student teachers (PSST) can integrate the characteristics of fine art materials in science lessons and vice versa, so that the interdisciplinary approach to education can be more efficiently achieved than at the higher

NAVODILA AVTORJEM

Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, znanstvena revija za didaktiko in metodiko, objavlja članke, ki so razvrščeni v naslednji dve kategoriji: znanstveni članek in strokovni članek.

Kategorijo članka predlaga avtor, končno presojo pa na osnovi strokovnih recenzij opravi uredništvo oziroma odgovorni urednik. Članki, ki so objavljeni, so recenzirani.

Avtorje prosimo, da pri pripravi znanstvenih in strokovnih člankov upoštevajo naslednja navodila:

1. Članke v tiskani obliki z vašimi podatki in povzetkom v skladu z navodili pošiljajte na naslov: Uredništvo revije Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, 8000 Novo mesto, Slovenija. Članke sprejemamo tudi po elektronski pošti na elektronski naslov uredništva. Prejetega gradiva ne vračamo.
2. Članek s povzetkom priložite na ustreznem podatkovnem mediju. Ime datoteke članka naj bo priimek avtorja ali naslov članka – kar naj bo tudi jasno označeno tudi na poslanem podatkovnem mediju. Članek naj bo napisan z urejevalnikom besedil Microsoft Word. V primeru, da nam članek posredujete izključno v elektronski obliki, nam morate poslati material posredovati tudi v PDF obliki.
3. Znanstveni članki lahko obsegajo do 30.000 znakov.
4. Vsak članek naj ima na posebnem listu naslovno stran, ki vsebuje ime in priimek avtorja, leto rojstva, domači naslov, številko telefona, naslov članka, akademski in strokovni naslov, naslov ustanove, kjer je zaposlen in elektronski naslov. V primeru, da je avtorjev več, se na list napiše zahtevane podatke za vsakega avtorja posebej. Vodilni avtor mora biti med avtorji napisan na prvem mestu.
5. Znanstveni in strokovni članki morajo imeti povzetek v slovenskem (od 1.000 do 1.200 znakov s presledki) in v angleškem jeziku. Povzetek in ključne besede naj bodo napisani na začetku članka. Priložiti je treba tudi razširjeni povzetek (10.000 znakov s presledki) v angleškem jeziku.
6. Tabele in slike naj bodo vključene v besedilu smiselno, kamor sodijo. Slike naj bodo tudi priložene kot samostojne datoteke v ustreznem slikovnem (jpeg), oziroma vektorskem (eps, pdf, png) zapisu v ločljivosti vsaj 600 pik na palec. Slikovno gradivo, ki ne zadošča minimalnim zahtevam, v končni tehnični pripravi zaradi neustreznosti izpustimo.
7. Seznam literature uredite po abecednem redu avtorjev in sicer na naslednji način:
 - Za knjige: priimek in ime avtorja, leto izdaje, naslov, kraj, založba. Primer: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Ljubljana: DZS.
 - Za članke v revijah: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov revije, letnik, številka, strani. Primer: Strmčnik, F., Kramar, M. (2017). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, 12, št. 5, str. 3.
 - Za članke v zbornikih: priimek in ime avtorja, leto objave, naslov članka, podatki o knjigi ali zborniku, strani. Primer: Razdevšek Pučko, C. (2013). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. V: Tancer, M. (ur.). Stoletnica rojstva Gustava Šiliha. Maribor: Pedagoška fakulteta, str. 234–247.
8. Vključevanje reference v tekst: Če gre za točno navedbo, napišemo v oklepaju priimek avtorja, leto izdaje in stran (Kroflič, 2017, str. 15). Če pa gre za splošno navedbo, stran izpustimo (Kroflič, 1997).
9. V primeru spletnih referenc je obvezno navajanje točne spletne strani skupaj z imenom dokumenta ter datumom povzema informacije. Primer: Brcar, P. (2018). Kako poskrbeti za zdravje solarjev. Inštitut za varovanje zdravja RS. Pridobljeno dne 28.08.2019 s svetovnega spleta: <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf>.

Za vsa dodatna pojasnila ter informacije glede priprave in objave člankov, za katere menite, da niso zajeta v navodilih, se obrnite na glavnega in odgovornega urednika. Za splošnejše informacije ter tehnično pomoč pri pripravi članka pa se lahko obrnete na uredništvo oziroma na naš elektronski naslov info@pedagogoska-obzorja.si.

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS

Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, a scientific journal for the didactics and methodology, publishes papers that are classified into two categories: scientific papers and professional papers.

The category of the paper is proposed by the author, whereas the final assessment is based on peer reviewed and made by the Editor-in-Chief. The published papers are reviewed.

In the preparation of scientific paper, please observe the following instructions:

1. Papers in printed form with your details and the abstract in accordance with the instructions should be sent to the Editorial Board of Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, Na Loko 2, p.p. 124, SI-8000 Novo mesto, Slovenia. We also accept papers sent to our email address. The material received will not be returned.
2. The paper and the abstract should be submitted on the relevant data media. The file name should include the surname of the author or the title of the paper – which should also be clearly marked on the data media. The paper should be written with Microsoft Word text editor. If the paper is sent only in electronic form (not in printed form as well), it should also be sent in PDF format.
3. Scientific papers may include up to 30,000 characters.
4. Each paper should have a cover page on a separate sheet, containing the author's name and surname, year of birth, home address, telephone number, title, academic and professional title, the address of the institution where the author works and the email address. If there are several authors, the form should include the required information for each author separately. The primary author must be written in the first place.
5. Scientific and professional papers should have an abstract in Slovene (from 1,000 up to 1,200 characters with spaces) and English. The abstract and key words should be written at the beginning of the paper. There should also be an extended abstract (10,000 characters with spaces) in English.
6. Tables and figures should be included in the text where they belong. As separate files, images should also be attached in the corresponding image (jpeg) or vector (eps, pdf, png) format with the resolution of at least 600 dots per inch. Images that do not meet the minimum requirements shall be omitted in the final technical preparation of the Journal.
7. The list of references should be arranged in the alphabetical order of authors as follows:
 - For books: the author's surname and name, year of publication, title, place, publisher. For example: Novak, H. (2020). Projektno učno delo. Ljubljana: DZS.
 - For articles in journals: the author's surname and name, year of publication, title of the journal, volume, number, pages. For example: Strmčnik, F., Kramar, M. (2017). Reševanje problemov kot posebna učna metoda. Didactica Slovenica – Pedagoška obzorja, 12, No. 5, p. 3.
 - For articles in journals: the author's surname and name, year of publication, title, information about the book or the journal, pages. For example: Razdevšek Pučko, C. (2013). Usposabljanje učiteljev za uvajanje novosti. V: Tancer, M. (Ed.). Stoletnica rojstva Gustava Šiliha. Maribor: Pedagoška fakulteta, pp. 234–247.
8. The inclusion of references in the text: If it is an exact reference, the surname, the year of publication and the page should be written in brackets (Kroflič, 2017, p. 15). If it is a general reference, the page is omitted (Kroflič, 1997).
9. In the case of online references, it is compulsory to state the exact website together with the title of the document and the date of extracted information. For example: Brcar, P. (2018). How do the health of schoolchildren. Institute of Public Health. Retrieved on 28.08.2019 from world wide web: <http://www.sigov.si/ivz/vsebine/zdravje.pdf>.

For any further clarification and information regarding the preparation and publication of papers that are not included in these instructions, please contact the Editor-in-chief. For any information and technical assistance in preparing the paper, please contact the Editorial board or submit your questions to the email address editorial.office@didactica-slovenica.si.